

Latweeschu Awises.

No. 44.

Zettortdeenâ 29. Oktobert.

1864.

Sluddinaſchanas.

I.

Kurfemmes Gubernements waldifchana ralftijufe kummiſſionei Kurfemmes ſemneefu leetâs jautadama: woi pehz Wiſſe-angſtati apſtirinateem paſſes un pahraſtiſchanas ſikumeem preeſſch muſſu gubernementu ſemneekem no 9ta Juhla 1863, arri ſemneefu draudſu ſeewiſchkeem eſſoht jamatſa ta § 1 noſpreectâ paſſes nauda un woi ir ſeewiſchkeem, kas no ſawa pagasta iſeet, eſſoht jagahda par teem raddeem, kas ir apgahdajami. Kurfemmes kummiſſione ſemneefu leetâs ſawus padohmus par to noſabrijufe pee Auſtruma juhras gubernementu zeen. General-Gubernatera lunga un ſchis angſtats waldineefs 17ta Auguſtâ 1864 Nr. 916 ſchohs padohmus apſtirinajis un tã pawehleſis:

pehz paſſes un pahraſtiſchanas ſikumeem preeſſch Auſtruma juhras gubernementu ſemneekem § 1 arri ſeewiſchkeem no ſawa pagasta iſeijoht buhs maſſaht to § 1 noſpreectâ paſſes naudu un arri gahdaht par teem raddeem, kas ir apgahdajami.

Kurfemmes kummiſſione ſemneefu leetâs tadeht ſcho zeen. General-Gubernatera preeſſchraſtia leel iſſluddinaht, la' wiſſi un iſſkatis to dabbu ſinnaht un lai pehz ſchi preeſſchraſtia iſſkatis darra, kam peenahſahs to iſdarriht.

Selgawâ, 22ta Oktobert 1864.

Gubernatera weetâ: Kurfemmes Wiſſe-Gubernaters: Barons A. v. Henking.

(Nr. 181.)

Sikretehrs: C. v. Rummel.

II.

Rahdidams us to ſluddinaſchanu, to Kurfemmes Gubernements Awises 9ta Auguſtâ 1863 Nr. 7937 zeen. Gubernatera lunga ſizis iſſluddinaht, — Kurfemmes Gubernements waldineefs tã wehl leel iſſluddinaht tã:

Ja kahdam jaſubds par no nekrubſchu kantona-waldifchanas apſtirinatu ſpreedumu, kas noſpreedis kahdam eet par nekrubti jeb nekrubſchu weetneefu, tad tahds tikkai warr eet ſubdſeht pee nekrubſchu peenemſchanas kummiſſioneſ tannit ſaitã, kad nekrubſchi wehl tohp dohti, bet ne pee zeen. Gubernatera; jo pee paſſcha Gubernatera lunga tee nekrubſchu leetâs tikkai warr eet ſubdſeht, kam kahda ſubdſiba buhtu par nekrubſchu peenemſchanas kummiſſionei (ſtattees Walſts nekrubſchu ſikumu grahamã no 1862 Art. 344 un muſſu gubernementu nekrubſchu lohſeſchanas ſikumos no 18ta Aprila 1861 Art. 38 un 56). Tadeht itt wiſſi tee, kas ſubdſedamees par nekrubſchu leetahm ſipri ween ne turrabs un ne darra pehz ſchi preeſſchraſtia, no zeen. Gubernatera lunga ne buht ne taps peenemti, bet ar tahdam pee Gubernatera lunga nepeeneſſamahm ſubdſibahm tuhdal taps atrãidit.

Selgawâ, 19ta Oktobert 1864. (Nr. 8903.)

Ar angſtas waldifchanas ſinnu tã peeleekam wehl ſchohs wahedus.

No ſchis zeen. Gubernatera lunga ſluddinaſchanas tad un ſkaidri probtams, la nekrubſchu leetâs ne buhs til tuhdal un teeſham eet ſchelotees un ſubdſetees pee zeen. Gubernatera lunga, bet ja-eet pee tahs teeſas un waldifchanas, kurreai pehz ſikumeem peekriht par tahdu leetu ſpreecti. Prohti: ja kahds griob ſubdſeht, la ne krahſchu kantona-waldifchana (nekrubſchu aprisa waldifchana) apſtirinajufe to ſpreedumu, la kahdam ja-eet par ne

fruhthi jeb par nekruhſchâ weetneechu, tad ar tahdu fuhdſibu tam ja-eet fuhdſetees pee nekruhſchu peenemſchânaſ kumiffiones tamt laikâ, tad nekruhſchi wehl tohp dohft. Ar tahdu fuhdſibu lai nehuht ne eet pee zeen. Gubernatera; jo tahdu Gubernatera lungs ne warr nehuht peenent; tahdu fuhdſetaju tuhdaſ atraidihs un tas tillai walti tehrejis zekku un laifu un nepareift waldineekus kawejis ſawâs darrifchânâs.

Bet ja fahdam nekruhſchu leetâs jaſuhdſahs par fahdu nekruhſchu peenemſchânaſ-kumiffiones ſpree-dumu un darrifchânu, tad ar tahdu fuhdſibu warr eet, un nekur zittur naw ja-eet fuhdſetees, fa ween pee paſcha zeen. Gubernatera lunga. Tahdu fuhdſibu Gubernatera lungs tuhdaſ iſklaufchînâhs, liſs iſmekleht un ſpree-dumu par to iſdohs ſawâ laikâ.

Tad nu lai leef wehrâ, fâ ſchi leeta prohtama, lai apdohma fahda winna fuhdſiba, ja fahds grihb eet fuhdſeht un lai apdohma pee fahdas waldifchânâs ta irr peeneſſama pehz ſcheem preefſchraſteem. Jo ſatrai leetâi irr ſawâ weeta un ſawâ laikâ. To lizzis nederrigâ weetâ un laikâ, ta tewim nihſt un ſuhd; bet ar prahnu, pareift, fâ peenahſahs un gohdigi darrijis, tewim arri labbi un gohdigi iſees. Wplam un nederrigâ weetâ fuhdſetees, labbi tew ne warr iſdoh-tees; — tillai walti iſſtaigajees pahruahſi mahjâs nelabbâ ſredt un prahâ — un irr teem ne effi labbi darrijis, fo walti effi kawejis un ſatînâjis ar weltigu fuhdſibu. Bet gohdam un pehz iſtkumeem darridams, par ſawu taiſnu fuhdſibu taiſnibu gan dabbuſi, ja til pehz iſtkumeem tewim irr taiſniba. Arri ne tizzi, fa akkurahſt tas un ta ween irr taiſniba, ſas ſawâ galwâ tewim rahdahs huht taiſniba un fo tu grihbi lai tâ noteef, bet ſinni, fa tillai tas irr teefâs taiſniba, ſas iſtkumeem irr lihdsigs, un fa teefâs tillai warr ſpreeſt un darriht pehz iſtkumeem — tas irr: tâ fâ iſtkumi to pawehl. To lai leef wehrâ iſſatris, ſas teefâs grihb eet.

Jaunas ſinnâs.

Rihga. Tâpat fâ iſgahjuſchâ gaddâ 16tâ Merzi pa wiſſu Kurſemmi weenâ deenâ ſarakſtija, zil un fahdi zilweli effoht Kurſemmê, tâpat nu arri darrifchoht nahkoſchâ gaddâ Widſemmê, un irr Widſemmê weenâ deenâ ſarakſtiſchoht wiſſus. Par prohiwi fâ tas effoht jadarra, wehl ſchinni gaddâ zilwekus ſarakſtiſchoht weenâ muifchâ, ſas peederr pee Widſemmes Latweeſchu dalkas, un weenâ muifchâ, ſas peederr pee Widſemmes Jggannu dalkas.

Behterburga. Keiſers pawehlejis, fa Kreewuſemmes gubernementis iſſatris zeemâ (ſahdſchâ), fur 500 dwehſeles mahjo un fur naw mahjita daktera, buhs huht fahdam wihrâm, ſas iſmahzihts tappis bak-ſas pohſeht, lai zaur to arri pa wiſſu Kreewuſemmi ſau-dim kaptu bakſas likſas. Tadeht lai Kreewi ſubta pilſa-tôs jaunus zilwekus no zeemeem, ſas tur mahzâhs bak-ſas pohſeht. Scheem pohſetajeem ne buhſchoht ja-makſa nelahda galwas nauda, nedſ nekruhſchôs ja-eet un no draudſes teem effoht jadabbu lohne. Tâ patâ Keiſers grihb un pawehl, fa nelahdam behrnam nedſ uſauguſcham zilwekam ne buhs palikt nepohſetam, lai no nelabbahm bakſahm paliktu paſargahſt.

Sibiria. Widdus-Uſiâ pee Sibirias Kirgiſchu rohbeſchahm Turkeſtaneſchi un Kokandeeſchi allaiſch eelaufchahs muhſu rohbeſchâs un iſlaupa tohs Kirgiſchus, ſas appakſch Kreewu waldifchânâs. Tadeht Kreewi turr karra-ſpehlu, kam daſchfahrt ar ſchihm nikhahm Uſiâs laupitaju tautahm jakaujahs. Kad ſchihſ tautas bij dabbujuſchâs ſinnahſt, fa Kreewi 2 weetas, Turkeſtanu un Ulijetu, bij panehmuſchi, fur ſahs mehds ſapulſetees, tad Kokandeeſchi pa tuh-ſtoſcheem ſakrahuſchees, grihbbedami Kreewus aiſdſiht. Generalâ Tſchernajewſ ſinnu par to dabbujis ar 1298

ſaldateem iſgahjis no Ulijetas eenaidneekem prettim — un pallawneekſ Meijers ar tillai 405 karra-wihreem arri no Turkeſtanâs turpu dewees. Generalâ gan grih-bejis nahſt Meijeram palihgâ prett 12 tuhſt. Kokan-deeſcheem, ſas Meijera maſam pulzinam ar leelu niſ-nibu uſkrittufchi, — bet ne warrejis til ahtri turpu noſkuht. Tad nu Meijeris, fahdâ ſalnainâ weetâ eemettees, ar ſcheem 12 tuhſt. eenaidneekem 2 deenas paſtahwigi ſahwees, kamehr dabbujis atpakkat eedams ſaweenotees ar zitteem Kreeweem. No Meijera maſa pulzina gan irr 13 noſkauti un 54 ſaſchauti, tomehr leelu gohdu pelnijis un fahdus 3 tuhſtoſchus Kokan-deeſchus gallinâjis. — 3 deenas atpuhtuſchees generalâ gahjis uſ Tſchemkandu eenaidneekus iſluhkoht, bet tur atraddis 20 tuhſt. Kokandeeſchus un tad gahjis at-pakkat. Ir eenaidneeki aiſwilkuſchees prohjam.

Sibiria. Inwalidu Awifes wehl rakſia, fa gene-rals Tſchernajewſ Kokandeeſchu pilſatu Tſchemkantu panehmis ar ſturmeſchânu tai uſſkreedams. Kreeweem effoht 6 noſchauti un 41 ſaſchauti.

Kaukaſus. Kad ſalnu-landis pa tuhſtoſcheem tâ irr aiſgahjuſchi mahjoht Turku ſemmê, fâ Awifes ſtaſtiſjuſchâs, un dauds weetas Kaukaſu tulkſchâs palikkuſchâs, tad nu Kreewu waldifchâna nowehlejuſe Ar-menjereem, — ſas Turku ſemmê uſ Ararata ſalna puſſi mahjo un tur no Kurdu un Turkmannu nikhahm laupitaju tautahm wiſſadi tohp ſtedinâſi un aplaupiti, — atrahſt un uſneſtees Kaukaſus ſalnds. 1500 Ar-menjeru pamihliâs jau effoht Kaukaſu atrahluſchâs un wehl nahſchoht dauds tuhſtoſchi. Kreewu waldifchâna teem tē nowehl wiſſadu labbumu. Armenjeri irr kriſtiti zilweli un leeli andelmanni, ſas ar ſawu baggatu prezzi atrahſt irr wiſſôs Ciropas leelôs tirgôs.

Warſchawa. Keiſers ſawâ ſchehligâ prahâ tahdeem Pohlu dumpineekem, ſas aiſweſſi uſ Kreewu-

semmi, par dauds naw apprehofjuschees un sawam Keiseram sohla ustizzigi buht, — nowehl atkal pah-nahkt Pohlu semmē. Wairak nekā weens tuhftots tahdu, wissuwairak jauneku, jau effoht pahweste mahjās — un atkaldischoht wehl wairak tahdu. Arri kahdi 200 Pohli, kas pahre Gistreikeru rohbeschahm bij aishbegufchi un tur sakerti no waldischanas, luhgu-schees, lai tohs atkailsch mahjās, jo tee gribboht padoh-tees Kreewu teefahm, lai spreesch par winnu mainu. Kahds tuhftots no scheem isbegufscheem Gistreikeru walfti faderrejufchees par saldakeem Mjikas jauna keisera karraspehka un nu ar fugeem aiseet us Ame-riku. Zitti Pohlu dumpineeki aishbegufchi us Awriku Sprantschu saldatōs Alschirē, zitti Awrikā, Egirtē, pee Suezēs leela kanala taiffichanas, leels pulks irr iskaisinahts pa Wahzsemmi, Sprantschu semmi, En-lanti, wissuwairak Schweizes brihw-walfti. Tā eet dumpineekeem !!

Nizza. Kad keiserō Napoleons muhsu Keise-reeni bij apmeklejis un abbi Keiseri weens ohtru apmeklejuschees, tad Napoleons pee muhsu augsteem Wal-dineekeem us malkiti bijis luhgts. Wakkarā abbi Keiseri bijufchi kumedinu nammā. Ohtrā rihtā 17tā Oktoberti pulksten Snds Napoleons aishbrauzis us Parisi. — Nizzas seewas, kas tirgū andelejāhs ar siwim, sak-nehm un pulkeh, muhsu Keisereenei atneffuschas leelu jauku pulku puschi. Keisereene itt laipnigi to peenehmuse, ar tahm seewahm isrunnajupees un tad tahs likuse baggati apdahwinaht.

Wihue. Meera derriba paldeewō Deewam nu irr farakstita, meera spreedēji sawus wahrduš appalsch-rakstijufchi un triju mehneschu laikā Gistreikeru, Pruh-schu un Dahnu waldischana katra appalschrakstihš un weena ar ohtru ismihs pilnigu paleekamu meera-kuntrak-tes grahmatu. Tai grahmatā Dahui Sleshwigu-Disteini atdohd Gistreikerim un Pruhfim un schee schihš semmes tad atdohs tam, kas par winnu paleekamu waldineeku taps iswehlehts. Sleshwigai-Disteinei ja-usnem 29 milljonu dahlderi no Dahnu parradeem un ta malka par to, lo Gistreikeris un Pruhfis karrā istehrejufchi. Skaidrakas sinnas par scho meera derribu wehl dabbusim.

Berline. 22trā Oktoberti Kreewu Keiserō no Nizzas atbrauzis Berlinē un 24tā aishbrauzis us Peh-terburgu.

Amerikā taggad atkal dauds weetās kahwuschees, bet wehl naw pilnigas ustizzigas sinnas, jo ir weens ir ohtrō teizāhs scheid woi tur winnejis. Raksta, wehrgu-walstneeku generalš ar 30 tuhftoscheem spai-dohd generalu Seridanu, atkal zitti raksta, ka Seri-dans wehrgu-walstneeku generalu Longstreetu pee Stras-burgas sakahwis un tam panehmis 50 leelgabbalus.

Zittās weetās effoht wehrgu-walstneeki winnejufchi un Refkantonēs pilfatu panehmufchi. — Taggad darbo-jāhs seemelneeki ar to, kahdu nu iswehlechoht par sawu presidentu us nahfoscheem 4 gaddeem. Tā rah-dahs, ka warrbuht atkal Linkolnam buhfoht balsu wairums, ja tik schi laikā winna karraspehkam isdoh-dahs enaidneekus labbi sakaut.

Japane. Awises raksta, ka Galantes, Spran-tschu un Ollantes karras-luggi effoht ar warru paneh-mufchi tahs stipras weetās, kas Japanē apfarga to jubras schauro weetu, tur luggi eebrauz Simonosaka jubras zekā, tur kahds Japanēs leelkungs Ciropas luggem bij aisleedšis ebraukt. Raksta, ka Japanee-schi nu atkal gribboht klausht Ciropas tantu padoh-mam un draudšibu pasfargah.

S—z.

* Meteora - afmini.

III.

Kahdi dewin mehneschi pagahjufchi, kamehr idlaibu ohtru raksta-gabbalu pahre meteora-afmineem (sch. g. num. 1). Un ne ilgi pehz tam 31ma Merza deend, raugl atkal tahds debbescha-weešis mahjas weetu sewim meklejis muhsu Kursemme, Nerretas kirspelē (fl. W. num. 16). To isstahstischanu pahre schahdeem afmi-neem gan wehl ne biju heidšis, un kā schleet zitti woi to naw mannijufchi, woi pehz beiguma dauds lo naw kahrojufchi; tatschu bes beiguma to ne gribbu pamest, lai nu tiht woi ne tiht.

Swaigsnu-krisli til sawa tahtuma dehl kā masi ie-rahdahs, tuwaki arri dauds jo leeli isfkattitohs. Un leelalus dabbusjam redseht arridsan, — un sauz tah-dus par ugguns-bumbahm, kas woi sprahgt gaisā, woi bes sprahgschanas aiseet. — Gan schahm bum-bahm, gan teem zitteem maseem debbescha-spigguleem, lo sauzam par swaigsnu-krisleem, tahlsch zelsch bija jastreen lihds kamehr muhsu azzis tohs redseja. Leelu leelā rinkl pa neisflaitams dauds tuhftoschu tuhfto-scheem winni saulei weenadi ween skreij apfahet tilpat kā muhsu semme, un wehl leelakā tahtumā. Gan saule ir wianus apspihd, kā ta apspihd muhsu semmi un mehnesi un tahs zittas gabju-swaigsnes, kam redsams un pashtams zelsch un lo sauz par planeteem, kahda ta rihta-swaigsne jeb waklar-swaigsne, woi ta pahre zittahm jo brangi spihdoscha, kurreai Jupitera wahrdu peelikka (baltu-swaigsni)*); bet tee, lo taggad schē peeminnam, tee par dauds mast nekā muhsu azzis warretu panahkt winnu gaischumu. Muhsu azzihm wiffuleelalais pulks skreij pa debbesim tā, ka tohs ne-mas ne redsam. Tohs ween eeraugam, kas jo tuwaki

*) Za lofftajeem tiht wairak dširdeht par tahm gabju-swaigsnehm, tad lai to sakka.

eefchaujahs un freij fezzen tannt gaisä, kas muhsu pafauli jeb semmei aplahrt us augfchpuffi arween plahnaks palldams, — itt skaidri ne sin zeel tahlu us augfchu, bet gan pahraf pahf desmits juhdsehm, warrbuhf lihds tschetredesmits un wairaf, — lihds ar wiffu semmi eet us preefchu. Schis gaisä jeb lupte, jebfchu tahlä augfchpuffe pahrlaekam plahns, tatschu tahdeem ascheem ftrehjeem, fo peeminnam, tas tilpat prettim lä awifchu lassitajam wehifch, pafcham prett wehju freijohf, — un lä lassitajam ffreedamam wiffa meefa fafilft, tä wehl wairaf teem tahleem skraiduleem: tee eekarst nikni, un ja arri ne eefchpuffe, tatschu abrpuffe karstunä paleek jo karsti nekä fmehdä kallejam dselseha gabbals ugguni, un itt lä apluhdami, un fo uggunigu gaischumu mehst tad redsam. Kas nu dabbuhn istapt atfal ahä no muhsu semmes gaisa, tas pamaggam atlaifchahs karstunä un aifskreij tahfaki sawä erasta jekä, — un ja warretu runnaht, tas saweem jekä beedreem stahstiu, lä brihnum karsta winnam galwa bijufe, fa dsirksteleja ween, un gandrihf ne sinaja fur listees. Bet ja karstunä deggohts kahds pat pahrsprahgft, tad gabbali kahdi lä sprausli nokriht semmē. Woi nu tee minneti skraiduli, kas gabbaleem nokriht, irr kripli woi gruēfchi no kahdas itt leelas swaigines, kas preefch neisfkitams tuhftoschu tuhftoscheem gaddem gabbalu gabbalds faprahgun, woi tee irr wemmeklis, fo muhsu mehnes fenn fenn iswehmufi zaur saweem ugguns-kalneem, — jo taggad muhsu mehnesi nekahdu ugguni wairf ne manna, — un kas nu freij rinki faulei barreems aplahrt tä fa wajjaga wairaf nekä gadda lihds kamehr weenu reifi teef aolahrt, — jeb woi no scheem debbes-swirgdeem kahda teefa fadohdahs kohpā pat weenu gabbalu muhsu gaisä un tad nobirst, — par fo tee, kas eefch tahdahm leetahm gudri sawas dohmas isteiz, wehl itt wiffai ne faderi weenā prahtä. Bet fo nu gan mannam, fa ne irr tuhftums ween stary mums un mehnescha un zittahm swaigfnehm, bet fur lä mudscheht mudsch un pehz Deewa prahfa fataijahs jaunās buhschanas. Fo Deewa spehls un nodohmaschana wiffur walda; Deewa rohlä tahs tahlas faules lä ir tee meteora-akmini, kas nobirst semmē par druskahm un fo brihnodamees nemmam rohlä un lä sweschineekus apraugam, bet fo tatschu wiffai par sweschineekem ne warr turreht, jo eefch winneem nekās naw, fo muhsu pafaulē ne warretu uzeet arridsan.

H. R—U.

Dafchadi dabbas notiffami.

Gan ne wiffai dauds no mihcheem lassitajem buhs par fo leeljeku no Behnes garf Buklaischeem us Schaggarf Leifchōs brankufchi, jo kam gan schis fmirdosch

Schibdu pilfats patiftohs! — un garf Buklaischu fshohlas nammu zaur leem garf leeljeku stahditeem wihfoleem steigdamees us teem sawas azzis usmannigaki usarettis. — Gan nekās no jauna naw, fa us wihfoleem atrohдахs daschi zitti kohzini augofchi, itt ihpafchi fustrenes un aweefchi; bet jo rettaki jau buhs, fa us leelu wihfolu behrs aug, kas jau kahdas diwi affis garfch un pahri zellu resnis. Us zitteem wihfoleem turpat arri fustrenes un aweefchi aug. Laifam buhs zaur wihfolu aplappafchānu us fo stumpju usiltahm semmehm wehifch fcho kohzini fehklas uspuhtis un tahdā wihfē winni fur gaddijufchees. Taggad sinams wihfoleem wairf stumpju naw, bet leeli, resni farri usaugufchi un stary scheem tee minneti kohzini.

Preefch kahda laika man wiffa pasleppen us behnina bij pautus fadehjufi un wiffus brangi arri tai 29tä Septemberi isperrejufi. Tas nu gan nekahds brihnums ne buhtu; bet tas jau retti attrahpahs, lä no scheem zahleneem weens jau tai 4tä Oktoberi rihtä, tas irr festajā deenā, duhfchigi ween fahfa dsedaht, tä fa es ohtra kambari buhdams sawahm aufim ne gribbeju tizzeht — jo gahja itt sawadi fchi masa zahfa dseda-chana. — kamehr pehz zitteem praffiju, kas tai kambari bij un no tam tillu pahrlaekinahts, fa teescham weens zahlens dsedajis. Par smeekleem schis tschak-lais dsedatajs ja-audfina, zil tahfu tad schis sawä flunste tiks!

J. G.

Mahtes mihlestiba.

Grehweene Matilde dsihwoja sawä pilli us lauleem. Baggata buhdama winna allosch balles taifja un bij preeziga; tomehr laimiga ne rahdijahs buht, jo winnai neweens behrniasch ne bija. Alaila graws agri bij miris un atstahjis Matildi bes behrnina. Kad Matilde redseja fa zittas mahtes sawus mihkus behrninas anfleja un tschuntschinaja, tad arri winna fo redsoht allasch fahfa raudahf un smaggi nopuhtahs un fazzija: „Al Deews! fadehf Tu wannim ne effi atwehlejis schahdu mahtes mihlestibu un mahtes preeku haudiht?“ Bet Matilde ne gribbeja prett Deewu apgrehfohtes, un kad winna kahdä jaukä rihtä ar sawu dakteri Aleksanderu Weberu zeereja pa leeljeku un nopuhdamees teiza, fa winnai behrna ne effoht, fahfa tas winnai stahstiht, fa tai fahdschā, kas ne tahf no leelmahtes pilf effoht, kahda nahbaga seewina dsihwojoht, furreai peezi behrnini. „Es dohmaju“, teiza dakteris heidschtoht, „fa winna labprahf jums, zeeniga leelmahte, kahdu no scheem behrnineem par audfekni dohs, ja juhs til ween gribbeet.“

„Al, kà es preezatohs!?“ issauza leelmahte, „bet ne tizzu, kà dohs!“

„Medsefim“, atteiza dakteris, un abbi gahja tahtak.

Mahloschâ swehtdeenâ dakteris ar leelmahti gahja uf fahdschu un atradda tur to nammu, fur ta nabbaga feewina ar faweem peezi behrnineem dsihwoja. Namma preekschâ bija mass plazzihts ar fallu sahli un pahri kohkeem apaudsâ. Schê behrnini neapnikkuschi spehleja ar kahdu sunniti. Mahte sweschohs eerandsijuse isnessa no istabas pahri krehflu un luhdâ lai apseh-schotees. Daktera lungs Webers baltas maies masina-jeem rahdidams, safauza wiffus ap sewis.

Wezzakais behrns bij meitina no sefchi gaddeem un tee zitti arweenu masaki lihds trihs peereendela gadda wezzo Tihliuu, lo mahte par resniti fauja. Kad schê behrnini wiffi to maifi sahla ehst, lo Webera lungs wiinneem dewis, tad schis fazzija mahtei: „Jums gan gruhtha istifschana ar scheem peejeem?!“

„Al ja, zeenigs lungs“, atteiza feewina, „kad tã kã mannim, weenai paschai par algadscha lohni ja-strabda un wehl klast peezi ehdeji, tad gan gruhtha istifschana, tad allasch janopuschahs un mihto Deewu jaluhds, lai labbakus laikus dohd!“

„Un kad tee behrnini wehl leelaki buhtu“, fazzija Webers tahtak, „tad wiini juns wehl warretu palih-dseht strahdaht un pelniht, bet tã — — —“

„Al, juhs to wehl ne sinneet!“ teiza feewina galwu krattidama. „Jo leelaki behrnini paleel, jo leelakas behdas rohnahs. Maseem faws engelihtis, kas tohs apfarga un teem stahw klast; bet tahdus leelus raffarus“ — un ar scheem wahrdeem wiina smeedamees rahdija uf wezzako meiteniti — „bet tahdus leelus raffarus engelischî tã wairs ne apfarga wis!“

Webera lungam feewina lohthi patikka; jo zaur wi-nnas runnu no-pratta, kã wiina bij gudra feewa. Tahtak runnajoht winsch beidscht teiza, leelmahte Matilde effoht til lahstidiga un griiboht weenu no wiinnas behrnineem par audsefni nemt un to turreht kã fawu paschu behrnu.

Seewina isbihjabs azzim redsoht pee scheem wahr-deem. Webers to redsoht teiza tahtak: „Spreedeet juhs paschi, kuru no faweem behrnineem juhs leel-mahtei griibeet doht!“

Bet feewina wehl wairak isbihjabs, palikka ittin farkana un fazzija: „Kad juhs tã runnajeet, zeenigs lungs, tad es nelo ne warru atbildeht; jo es wiffus fawus behrninus mihleju ar weenadu un to paschu stipru mihlestibu.“

„Nu tad dohdeet mums scho maso Lihiti“, fazzija dakteris.

„Lihiti?“ prassija feewina. „Lihite man jau schê un tã warr palihdseht un es winnu tadeht ne warru wis doht!“

„Bet es arr labprakt kahdu puifiti nemtu“, fazzija leelmahte Matilde. „Das irr taisniba“, issauze We-beris, „nahz schurp masais Prizziht. Woi tu griibi man lihds nahkt un iddeenâs baltu maifi un zittu labbu ehdeenu ehst?“

Prizzitis skattijabs kaunigi uf mahtes, kas garr fawu preekschautu knibbinaja un tad teiza: „Nè, Priz-ziti ne warru wis laist probjam, winsch no allas uhdeni jau ittin labbi spehj isfmelt. Woi naw taisniba, Prizziti?“

Daktera lungs teiza smeedamees: „Bet treschais arr irr puikelis. Es dohmaju winnu par Kollinu fauz?“

„Ja, Kollinu!“ atteiza feewina bailiga. „Bet Kollinam japalihds Prizzitim uhdeni nest. Wiini wehl itt masini; weenam ohtram japalihdsahs.“

„Uf tahdu wihsi juhs Kollinu arri ne warreet doht?“ prassija Webera lungs smeeschannu aisturredamees.

„Nè, Kollinu nebuht; jo kas man arri arweenu no wisseem wairak klausa!“

„Nu tad mums buhs jaluhds, lai juhs mums kahdu meitina dohdeet. Kã tad to zetturto fauz?“ prassija leelmahte.

„Mehs winnu par Adelinu fauzam, un wiinnai to, masa resnite ja-aulle. Ja juhs man wiinu atuem tu-tad es buhtu dikti behdiga, jo uf wiinnas warru pa-laihtes, kã uf leela prahtiga zilwoka. Wiina rohta, jahs ar maso daschu stundian, kamehr es strahdaju-un masais tad arween kluffu stahw.“

„Mihla feewin, tad mehs pehz Adelinâs nemas ne drihltam luhgtees?“ prassija dakteris.

„Nè, nè, es ne warru juns Adelinu doht!“

Leelmahte un Webers nu sahla smeetes; bet feewina sew ar preekschautu sweedrus no peeres flauzija, jo wiina bij dikti sabaidita un pahrbihjusees.

„Nu tad dohdeet mums to wifsmasalo un pasta-rinu! Winsch juns tatschu itt nekahdu labbumu ne darra!“ fazzija daktera lungs.

„Wannu masino?! Al mans wiffumihlakais lungs, to es juns ne warru doht! Winsch mans wiffumasa-kais irr!“

„Bet kas behrns juns jau til behdas un gruhatumu ween darra!“ fazzija leelmahte.

„Bet winsch mannim tas masinâis irr. Nè! Al Deewin' nè! Es winnu ne warru doht!“ Wiina pa-nehma behrnu, butchoja to un skrehja tad ar to istabâ, kã kad wiinnai buhtu bail maso pamettoht. —

Leelmahte un dakteris gahja uf mahjahm. Leel-mahte bij wehlejusees kahdu audsefni peenemt, jo

winnai ne bij behnu, un — nu bija redsejuse, ka arri nabbaga laudis warr laimigi buht. Winna wehl wairaf bij redsejuse, prohti: ihstu mahtes mihlestibu. Adolf Allunan.

Sirsniga pateiziba.

Kristus fakka: „Pee ta wissi nomannihš, ka Juhs esseet manni mahzelli, ja Jums mihlestiba buhs sawa starpā“ (Jahn. ew. 13, 35.). Ar schahdeem wahrdeem Wensch pateesi ne peeminn tillai wahrdu un mehles-mihlestibu ween, jo ta itt nelam ne der, bet tahdu mihlestibu, kas parahdahs garrā un pateesibā, kas wajadsiģā laikā rohku pasneeds un islihdš, tā ka wissi kohpā pafaulē us preekschu warr tilt. Kurru starpā schahda mihlestiba mahjo, tur itt ihstena kristiga dšihwe eerau-gama. Un paldees Deewam! schahdu kristigu mihlestibu Jaunjelgawā dšihwedams jau senn esmu sajuttis mihko Latweeschu starpā; tomehr ihpafchi schānni waffarā, kurā jaunū namnu buhweju. Schee mihligee draugi un zecmini redsedami, ka mannim pateesi naw eespehjas tahdu gruhtu darbu weenam pascham zauri west, no labba prahta un kristigas mihlestibas mannim peesuhstija palihģus, gan pee balku isweščanas un gan arri pee pascha namma buhweščanas, zaur ko tas taggad, paldees Deewam, jau pilnigi gattaws stahw, ko pawaffari, sawu spehku ween apluhkodams, nebuht ne warreju zerreht. Nedseet, tahdi tur augli, kur zilweki ne mihle ar wahrdeem un mehli ween, bet darbōs un pateesibā.

Par schahdu islihdšigu kristigu mihlestibu sawu sirsnigu pateizibu ihpafchi nodohdu wissam Was-Salwes paga stam, kas labprahstigi mihligas palihģigas rohfas mannim pee schi gruhta darba pasneegufchi. Turklaht arri teem Kalnamuischas trihs fainneekem: teesas peesehdetajam Gagukam, pagasta pahrstahwetajam Krihzeem un tam treschajam, kurra wahrdu nesinnu. Tapat arri Tauerkalna muischas fainneekam Tentenam un wehl diweem, kurru wahrdi mannim naw sinnami. Wallesmuischas pagasta wezzafajam Schkumbergim, pagasta pahrstahwetajam Schkumbergim, abbeem Kruhmineem un Salleneekam. Karltu-muischas teesas peesehdetajam Jhschem un wehl diweem fainneekem, kurru wahrduš ne sinnu. Kurmes muischas pagasta wezzafajam, zaur kurra palihģsibu no ta pagasta dabuju tschetrus zilwekus; — tapat arri Sezes muischas pagasta wezzafajam, zaur kurra islihdšibu no ta pagasta arri tschetri zilweki us wesselu neddelu pee manna darba atnahza. Kanneneeku pagasta pahrstahwetajam, kas man-

nim diwus zilwekus peesuhstija. Daudsewas muischas trihs fainneekem: Dreimannim, Lipsam un Sillinam. Teem Bez-Schres fainneekem Gidukam, Krohlitem, Luile Rigmannam un Duhnu Krohdsneekam, kas mannim peepalihģdesjuschi balkus pee ta namma peewest, — un tad wehl Nerretas fainneekam Tuppinam, kas zittadā wihse mannim pee schi gruhta darba sawu palihģsiģu rohku mihligi pasneeds.

Deews, tas wisšaugstakais palihģsetajs, kas pateesi grihb, lai zits zittam labprahstigi palihģsam, par scho kristigu mihlestibas darbu, lai scheem manneem palihģsetajeem baggatigi winnu sweedrus apwehti! Lai winnu mahju darbs, kas teem, mannim islihdšoht, aiskaweješ, labbi un laimigi isdohdahs; lai winnu spehki atjaunojahs un til labb paschi, ka zitti dabu sajust, ka pee ta darba, ko kristigā mihlestibā zits zittam par labbu darram, mehš neds peekuhstam, neds skahdi zeescham, bet augkus mantojam, kas wisseem kohpā derriģi us laizigu un muhschigu labklahschanu! Us to Deews lai palihģsi! B.

Jaunjelgawā tai 29. Septembert 1864.

* Prahstigs prowessors.

Prowessors Binse, Kambridges pilfatā, bija augsti mahzihts wihre, kas arween apdohmigi un lehnam runnaja, lai arri zitti winnam prettim ar stipru un ahtru bafsi runnatu; wensch nekad ne faskatehs neds rupji atbildeja. Kahdu deenu us dšihrehm buhdams, tur starp dauds zitteem stabsteem arri no tam schja runnajt, ka zilweki daschureis sawas dusmās issauzahs, ka grihbōht ar pistolehm schautees jeb ar sohbeneem lautees, lai weens jeb ohtrs taptu nokauts tahdā diwju wihru kaufchanās; jo tizzohht, ka ar to ne ween atreebuschees par laupitu gohdu, — bet arri, ka tahda kaufchanahs dohdoht leelu gohdu, jebfchu ta turprettim tillai effohht leels grehls.

Wijs labbi, atbildeja us tam kahds gohdalahriģs wirsneeks, ko juhs gan darritu, kad weens jums teiktu: „Juhs mellojeet!“

Ko es tad darritu? Es winnu luhgtu, lai man to melloščanu peerahda, un es buhtu pahr un pahr apstrahpehts, kad wensch to warretu darriht bes pistolehm un sohbeneem, zaur to kaunu ween. Tikpat arri wensch buhtu deesgan apstrahpehts, kad wensch man nekahduš mellus ne warretu peerahdiht.

Mahnu tizzibas grehku augli.

Atenes pilsatā, Greeku semmē, tappa 15tā Juhli Turku Tschigans us nahwi nosohdihts par to, ka zaur mahnu tizzibu leelu grehka darbu padarrijs. Preeksch diwi gaddeem schis Tschigans Greeku semmē aischahjis, lizzees kreistitees un kalleja ammatu strahdajis. Wintsch no mahnu tizzigeem laudim bija dširdejis, ka, kad no zilwela kaukeem fwezzi kahdu nolehojt — ar scho warroht fleppenās leetas atrašt, tadeht nahza us tahm dohmahm kahdu zilwelu nomaitaht un tam taukus isnemt. Ne ilgi atgaddahs tam par meschu eijoht zilwelu satiftees; schim tas uftriht wirsā, to pee kohla pakahris dšihwam wehderu usschkersch un tohs taukus isnemm!! Wehl ohtrā deenā to nabbaga zilwelu mas dšihwu pee kohla karrajamees atraddusch. Launa-darritaju isdewahs arri rohā dabbuht un schis wissu sawu grehka darbu gallu no galla isteiza. — Swehts raksts mahza: „Kas affinis isleij, ta affinis buhs atkal isleet,“ — un tā arri Tschigans pee kauna stabba sawu nahwi atradda. G. F. S.

No ar wistahm warr pelnitees.

Ne tahlu no Parishes, leela keisera pilsfata Sprantfchu semmē, kahdam lungam muischele, kur wistas kohp wissuwairaf pautu jeb ohlu deht, — un lai dehj itt labbi pa seemu winnas barro ar smalki sakappatu gallu, ko tahm dohd kohpā ar zittu bariibu. Tur tam lungam simts tuhstoschas wistas, kas katra pa gaddu diwidesmits peez dutfchu pautu (ohlu) dehj. Seemā

stallis tahs wairaf dehj nekā waffarā, un tur tahm arri ne trubstl ne uhdena ne grantes jeb swirgides, ne smalkfchu. Bezzi sirgu gallu atschkirr no kaukem, maschibnē ar nascheem weenadi sagreesch, — pafahle un ar masuma samaltu wirzu sawirze, tad ectaisa un nosubta no kauschanas weetahm us to wistu-muischu. Kattrā deenā tur wajjaga bariibai diwidesmits diwi sirgi. Wistahm nemas ne wehl perreht. Pa tschektreem gaddeem winnas paleel dehshanai, — tad tahs eeleel zittōs stallis, kur pa trijahm neddetahm winnas barro ar graudeem, tad winnas dšihwas aiswedd pahrdohschanai us Parises. Pautus (ohlas) bez wistahm isperriina un bez wistahm tohs zahlifchus audsina. Ja nu til weenu paschu kapeiku par pautu (ohlu) tur makfa, — lai leffitajs isrehkina, zil pelku tur irr no teem ween kattrā gaddā. G. K—U.

Smeekli.

Masā muischelē, kas ne tahlu no leelzeffa, iszeffahs naktis widdā trohlfnis, fainneeks isstreen ahtrā un pamanna, ka trihs wihri publejahs ar leelu wesumu. Sirdsinsch teem wahfch un nebuht wairs ne gribb wilft. Sweschee wihri luhds, lai fainneeks aischuhdsoht sawu sirgu un palihdsoht wesumu lihds leelzeffam nowest. Saimneeks labfirdigs buhdams to arri darra, un sweschineeki winnam masu dserramu naudu eedewusch aiibrauz. Det kas rihtā pa brihanumu?! Saimneeks atrohd sawu pagrabbu tukfchu; jo bija patš wiffus sawus kartuppelus sagteem palihdsejis aischest. J. K.

Sluddina schanas.

Austruma-jubras gubernementu angsti zeenijams General-Gubernatera kungs appatsch 26. Septemberi f. g. Nr. 4645 Kursemmes Gubernements-waldischana usdewis sluddinafcham par to ilkaist:

„Ja ta weetneeku ihreschana, t. i. tahdu zilwelu, kas paschi no sawa prahta gribb saldatōs eet, ne ween pee Gubernements-waldischanas, het arri General-Gubernatera kanzeleja tohp isdarrita, ka kattris weetneeks 570 rubkus f. dabhuhs, ka tahs draudses, pee kurreem tee zilwekt peerakfitti, furri par weetneekem gribb faderretees, saweem draudses lohzeekem til ween tad atlaischanas-sihmes warr aischleegt, kad kawekli rohdaht, kas aischurra pahrrakfischam no weenas draudses us ohtru, un ka beidsobht tee zilwekt, furri par weetneekem faderrahs, par ussuru to draudis atstahdamu pamihstias-lohzeektu zaur tam gahda, ka kahdu dattu no tahs winnam eedohstas faderreschanas-maudas scheem dohd.“

Kursemmes Gubernements-waldischana augfcham issteiftu zaur scho wisseem par samu issluddina. Jelgawas pilli, tal 12tā Oktoberi 1864. (Nr. 1310.)

No Affermuischas waldischanas, Jilukstes aprinkl, tohp zaur scho sinams darrihts, ka tepat mahjas

pahrdohdamas, un ka par tahm ta kapitata nomakfchana ne us weenu, het us wairaf gaddeem irr aprehkudata. Pirzeji lai peeteizahs ihjā laika pee Affermuischas waldischanas. — 1

Affermuischā, tai 28tā Septemderi 1864.

Dhola kohli Dandahles muischā peektdeenā tami 6tā Nowemberi f. g. abtrupē wairaf-schlitajeem taps pahrdohhti. 1

Wolgantes muischā, 12 werstes no Jelgawas, tohp semneeku mahjas pahrdohstas, ka ar muischas laukt ar weenu pufsmuischu us renti isdohhti. Slaidralas sinas isdohd muischas waldischana turpat. 1

Jilukstes aprinkl, appatsch Wittencim-Suffjas muischas, kahdas 20 mahjas un 3 lohpu muischas no Jurgeem-1865 us 12 gaddeem tohp us renti isdohstas, deht ko warr peeteiftees minnetā muischā un tur pee pagasta teefas wissu kuntraktes buhsham warr dabbuht sinast. 1

Wiffadus seenas un labbatas pulstēnans par
lehtalu tirgu warr dabuhst **Zehkabstättē** pee
pulkstentaisitaja **G. Adeloff.** 1

Jauas dsektens un wehl nemahzihts putn-
funs bes labdabun simebun, kas us to wahr-
dus „Apol“ klauša, iri nosuddis. Kas seho
funni atrohn un nodohd **Franks-Seffawas** muishā jeb
Zelgawā pastes celā, naimā Nr. 30, tas dabuhš 5 rubulus
pateizibas nandas. 1

Wiffas Anilina pehrwes,

kā arri fataisitu loscheniki preefsh pehrweschanas warr lehti
pirkt eefsch apteeka prett Latweeschu basnizu Zelgawā. 2

Gelsh Zaanasmuiskas **Peterweides** weens usizzams
mohderneefs, kas faproti pateisi lohpus lohpt, warr
dabuhst mohdereschann us pakri, 9 weršes no Zelgawas
us Bauffas leelzeffa. Kam patihl tai mieldabs pee 2

Muiskas waldischanas.

Kurfemmē, Dobbeles aprinki, Meschamuiskas Kirspehlē,
lahdas **Blanfenpeltēs** semneeku mahjas tohp pahr-
dohias. Kas tahs grihb pirkt, lai peeteizahs Blanfenpeltēs
muishā. 3

Zaanas grabmatas.

pee **J. W. Steffenhagen** un dehla Zelgawā un-
pat tappa gattawas un wiffās grabmatu-bohdēs Zelgawā,
Rihgā, Leepajā un Kuldigā dabujamas schihs grabma-
tas:

Atlassa istahstischana, kurrā tahs wajjadšiga-
kas un wehrā teclamas geōgrafijas stannas ihā
fanemtas un istahstitas, lo ihpafchi sfoblas-behneem
par palihgu pee geōgrafijas mahzibas farakstijis
G. Dünsberg. Makfa eeseeta 30 kap.

Alpes fahle, jeb tšchigganeete **Struppa.**
Wezs Ungaru stahstis. Latweeschu wallodā pahrtulkojis
A. Kalaminiwicz. Nr diwahm bildehm. Makfa ee-
seeta 25 kap.

Garrigas Inhgshanas us fwehtku laikeem bas-
nizas gaddā. Pahrtulkojas no **J. Kuggen.** Makfa
eeseetas 15 kap.

Wezza Latweescha Andreja mirschanas
stunda Kurfemmē, 1532trā gaddā, lo ar wairaf
stahstem jaweem tantas brahleem par derrigu mahzibu
un laika fawekli no Wabzu wallodas pahrtulkojis **An-
selms Schlerberg.** Makfa eeseeta 10 kap.

Uppmalweeku faimweeze, jeb wissurupjaka
seewa pasaulē. Pateefšs stahstis. Latweeschu wal-
lodā pahrtulkojis **A. Kalaminiwicz.** Makfa eeseeta
7½ faweklu.

Kurfemmēs Baptisti. Makfa eeseeta 7½ faweklu.

Kalneneeki un Leijeneeki. Latweeschu wallo-
dā pahrtulkojis **A. Kalaminiwicz.** Makfa eeseeta
5 faweklas.

Prizis un Anna, jeb: Schwahgera uppu-
ris. Wezju laiku stahstis, atjamohs tantas brahleem
par laika fawekli. Makfa eeseeta 5 kap.

Sprohgu galwa un Behrna mihlestiba.
Dini jauki stahsti. Latweeschu wallodā pahrtulkojis
A. Kalaminiwicz. Makfa eeseeta 5 kap.

Patlabban palikka gattawa un Zelgawā pee **George**
Wische, winna dsellu un tehrauda bohde appalfsch
kolonadehm, kā arri wiffās grabmatu bohde ir dabujama:

Kurfemmēs
wezza un jauna

Laifa grabmata

us to gaddu

1865.

Rabbibas un prezzu tirgus Rihgā tai 24. Oktoberti un Leepajā tai 10. Oktoberti 1864 gaddā.

M a f f a j a p a r :	Rihgā.		Leepajā.		M a f f a j a p a r :	Rihgā.		Leepajā	
	N.	R.	N.	R.		N.	R.	N.	R.
1/3 Tscheta. (1 puhru) rudsu 160 lihdi	1	70	1	70	1/2 puddu (20 mahrz.) dseles . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") fweeschu 250 —	2	75	3	—	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25	1	50
1/3 " (1 ") meeschu 140 —	1	50	1	50	1/2 " (20 ") schihtu appinu	—	—	2	—
1/3 " (1 ") ausu . 110 —	1	15	1	—	1/2 " (20 ") schab. zuhfu galk.	—	—	—	—
1/3 " (1 ") stenu . 200 —	2	25	—	—	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu milt.	1	70	1	70	1/2 " (20 ") brakta linnu	1	20	1	20
1/3 " (1 ") bihdelet. 250 —	2	75	2	80	1 muzzu linnu fehflu . . . 10 —	13	50	10	—
1/3 " (1 ") " fweeschu mil.	3	75	3	25	1 " flku . . . . . 10½ —	11	—	11	50
1/3 " (1 ") meeschu putrain.	2	25	2	70	10 puddu farkanas fahls . . . —	6	—	7	—
10 puddu (1 birkawu) seena. . .	4	—	3	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	6	—	6	—
1/2 " (20 mahrz.) fweesta 430 —	4	70	4	50	10 " " smalkas " . . .	5	50	6	—

Rihgā amahlufchi 1783 fuggi, ahsghabjufchi 1612 fuggi. — Leepajā amahlufchi 184 fuggi, ahsghabjufchi 182 fuggi.

Verantwortlicher Redakteur: Pastor R. Schulz.

Von der Censur erlaubt, Mitau, den 26. October 1864. Nr. 159.

Wedruckt bei J. E. Steffenhagen und Sohn in Mitau.